

ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ, ԿԱՐԳԸ ԵՎ ԱՅԴ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՁԵՎԱԹՂԹԵՐԸ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Հայաստանի Հանրապետությունում տնկանյութի հավաստագրման կարգը (այսուհետ՝ կարգ) սահմանվում է «Սերմերի և տնկանյութի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասին համապատասխան և կանոնակարգում է Հայաստանի Հանրապետությունում բույսերի տնկանյութի հավաստագրման ժամկետը, որակի գնահատման և շուկայահանման գործընթացներն ու ընթացակարգերը, և սահմանվում են այդ նպատակով օգտագործվող ձևաթղթերը:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում տնկանյութի հավաստագրումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարությունը (այսուհետ՝ լիազոր մարմին)՝ «Գյուղատնտեսական հետազոտությունների և հավաստագրման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (այսուհետ՝ կազմակերպություն) միջոցով:

2. ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

3. Տնկանյութի հավաստագրման նպատակն է՝

- 1) պտղահատապտղատու մշակաբույսերի արտադրության ապահովումը սորտին բնորոշ կենսաբանական պոտենցիալով օժտված առողջ տնկանյութով.
- 2) սորտի արժեքավոր հատկությունների ու հատկանիշների պահպանությունը.
- 3) տնկանյութի միասնական վաճառքի, արտադրողների և մատակարարների կարողությունների զարգացման և պատասխանատվության բարձրացմանը նպաստելը և շուկայում մրցակցության ձևավորումը.

4) տնկանյութի արտադրությունը, վիրուսոլոգիական թեստավորումը, որակի վերահսկողությունը և տնկանյութի իրացումը սահմանված նորմատիվային փաստաթղթերին համապատասխան:

4. Տնկանյութի հավաստագրման խնդիրներն են՝

- 1) պետության և սպառողների շահերի պաշտպանությունն անբարեխիղճ տնկանյութ արտադրողներից ու իրացնողներից.
- 2) տնկարանային արտադրության բնագավառում գործող տեխնիկական կանոնակարգերի, պետական չափորոշիչների և նորմատիվ իրավական այլ ակտերի պահանջներին տնկանյութի որակի համապատասխանության հավաստումը.
- 3) տնկանյութի արտադրության, պահպանության, իրացման և շուկայահանման գործընթացների նկատմամբ արդյունավետ պետական վերահսկողության իրականացումը
- 4) պտղահատապտղատու մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացումը, բուսասանիտարական վիճակի բարելավումը:

3. ԿԱՐԳՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

5. Սույն կարգում կիրառվող հիմնական հասկացություններն են՝

- 1) ելակետային (նախահիմնային) տնկանյութ՝ մայր բույսերի ժառանգականության պահպանման ու հետագա բազմացման նպատակով ընտրասերման (սելեկցիոն) աշխատանքների արդյունքով ստացված սորտերի, նույնակների (կլոնների) մասեր կամ վիրուսազերծ ամբողջական բույսեր.
- 2) հիմնային (սուպերէլիտային, էլիտային) տնկանյութ՝ մայրուտների համար նախատեսված և ելակետային տնկանյութի հաջորդիվ բազմացման արդյունքով ստացված վիրուսազերծ ամբողջական բույսեր կամ սորտերի և նույնակների (կլոնների) մասեր.
- 3) հավաստագրված տնկանյութ՝ արտադրական այգեհիմնման համար նախատեսված և հիմնային տնկանյութի վեգետատիվ բազմացումից ստացված սորտի անփոփոխ ժառանգականությունը կրող առավել վարակածին վիրուսազերծությունն ստուգված ամբողջական բույսեր.

- 4) վերարտադրված տնկանյութ՝ բազմամյա բույսերի հավաստագրված տնկանյութի հաջորդիվ երեք սերունդներն ընդգրկող բուսաճային (վեգետատիվ) բազմացման միջոցով ստացված և վիրուսազերծությունը (առավել վարակածին հարուցիչներից) ստուգված ամբողջական բույսեր.
- 5) շարքային (սովորական) տնկանյութ՝ բազմամյա բույսերի հավաստագրված տնկանյութի չորրորդ և հաջորդիվ վերարտադրությունների վեգետատիվ բազմացման միջոցով ստացված, առողջացման և ստուգման չենթարկված ամբողջական բույսեր.
- 6) նմուշառու՝ հավաստագրման ներկայացվող սերմերից նմուշներ վերցնելու համար կազմակերպության ներկայացուցիչ.
- 7) դաշտային հետազոտող (ապրոբատոր)՝ տնկարանային տարածքների դաշտային հետազոտություններ կատարող.
- 8) հայտատու՝ տնկանյութի հավաստագրման նպատակով կազմակերպություն հայտ ներկայացրած տնկանյութ արտադրող.
- 9) տնկանյութ արտադրող՝ կազմակերպությունում գրանցված իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ.
- 10) տնկարանային դաշտ՝ տնկանյութի աճեցման տարբեր փուլերի համար նախատեսված տնկարանի բաժնի բաղկացուցիչ մաս.
- 11) տնկանյութի խմբաքանակ՝ ծագմամբ, տարիքով և որակով միատարր, մեկ սորտի (տեսակի) և կարգի տնկանյութի որոշակի քանակություն, որոնք ունեն որակը հավաստող միևնույն փաստաթուղթ:

4. ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

6. Հավաստագրման պետք է ենթարկվեն օգտագործման թույլտվություն ունեցող բույսերի սորտերի ցանկում գրանցված բոլոր սորտերի կամ հիբրիդների տնկանյութերը: Օգտագործման թույլտվություն ունեցող բույսերի սորտերի և հիբրիդների ցանկում չգրանցված սորտերի կամ հիբրիդների տնկանյութերը չեն կարող հավաստագրվել:

7. Մինչև 2026 թվականի դեկտեմբերի 31-ը Հայաստանի Հանրապետությունում թույլատրվում է շուկայահանել (իրացնել) օգտագործման թույլտվություն ունեցող սորտերի

և հիբրիդների ցանկում չգրանցված սորտի կամ հիբրիդի չհավաստագրված տնկանյութերը:

8. Հայաստանի Հանրապետությունում տնկանյութի պարտադիր հավաստագրումն իրականացվում է փուլ առ փուլ:

9. Հայաստանի Հանրապետությունում տնկարանային արտադրությամբ զբաղվող բոլոր տնկանյութ արտադրողների կողմից արտադրված տնկանյութերի համար պարտադիր հավաստագրման ժամկետ է սահմանվում մինչև 2026 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

10. Հայաստանի Հանրապետությունում տնկանյութը հավաստագրվում է ըստ հետևյալ կարգերի՝

- 1) ելակետային (նախահիմնային) տնկանյութ.
- 2) հիմնային (սուպերէլիտային, էլիտային) տնկանյութ.
- 3) հավաստագրված տնկանյութ.
- 4) վերարտադրված տնկանյութ.
- 5) շարքային (սովորական) տնկանյութ:

11. Հավաստագրման նպատակով հայտատուն դաշտային հետազոտությունների մեկնարկից առնվազն մեկ ամիս առաջ տնկանյութի հավաստագրման նպատակով լիազոր մարմին է ներկայացնում՝

- 1) տնկանյութի խմբաքանակի հավաստագրման գործընթաց անցկացնելու վերաբերյալ հայտ՝ համաձայն N 1 ձևի.
- 2) տնկանյութի արտադրության համար նախատեսված հողի և բուսական նմուշների Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հավատարմագրված լաբորատորիաների կողմից լաբորատոր հետազոտությունների՝ վիրուսներ փոխանցող նեմատոդների առկայության վերաբերյալ.
- 3) բազմացվող տնկանյութի ծագումն ու որակը հավաստող փաստաթուղթ (առկայության դեպքում).
- 4) առկայության դեպքում տվյալ սորտի տնկանյութի բազմացման նպատակով բուծողի թույլտվությունը հավաստող փաստաթուղթ.
- 5) պետական տուրքի վճարման անդորրագրի պատճենը:

12. Լիազոր մարմինը հայտի ներկայացման պահին հաշվառում է հայտը:

13. Տնկանյութի խմբաքանակի հավաստագրման գործընթաց անցկացնելու վերաբերյալ հայտի հիման վրա լիազոր մարմինը 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում հայտատուին N 2 ձևին համապատասխան ծանուցում է հայտն ընդունելու կամ մերժելու մասին՝ միաժամանակ հայտն ընդունելու դեպքում տրամադրելով տնկանյութի խմբաքանակի հղման թիվը:

14. Լիազոր մարմինը մերժում է հայտը, եթե՝

1) տնկանյութի արտադրության համար նախատեսված հողի և բուսանմուշների լաբորատոր փորձաքննության արդյունքները չեն համապատասխանում սահմանված կարգի տնկանյութի ցուցանիշներին.

2) չեն ներկայացվել սույն կարգի 12-րդ կետով սահմանված փաստաթղթերը կամ ներկայացվել են թերի:

5. ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՁԵՎԱԹՂԹԵՐԸ ԵՎ ՊԻՏԱԿՆԵՐԸ

15. Տնկանյութի հավաստագրման նպատակով օգտագործվող ձևաթղթերը ներկայացված են համաձայն NN 1-10 ձևերի:

16. Բոլոր կարգերի տնկանյութերի պիտակները տրամադրում է կազմակերպությունը՝ N 10 ձևին համապատասխան ներկայացված հայտի հիման վրա: Պիտակների ձեռքբերման համար հայտ են ներկայացնում տնկանյութ արտադրողները: Պիտակներն օգտագործվում են միայն տվյալ հայտատուի կողմից:

17. Յուրաքանչյուր տնկարանային դաշտի կամ հաշվառված տնկանյութի խմբաքանակի համար լրացվում է առանձին ձևաթուղթ, որում հայտատուն նշում է պահանջվող պիտակների անհրաժեշտ թիվը՝ ըստ սորտերի, պատվաստակալների տեսակի և տնկանյութի կարգերի:

18. Տնկանյութի պիտակները հաշվառման ենթակա փաստաթղթեր են: Կազմակերպությունը հաշվառում է պատվիրված, ստացված և օգտագործված պիտակները, պահպանում տեղեկություններ պիտակներում նշվող բույսի տեսակի, սորտի, պատվաստակալի տեսակի, տնկանյութի կարգի, պիտակների հերթական (սերիական) թվերի, ինչպես նաև պիտակների կորստի և փչացման մասին:

19. Տնկանյութ արտադրողները պիտակների զգալի թվի կորուստի կամ փչացման մասին տեղեկացնում են կազմակերպությանը, իսկ չօգտագործված պիտակները վերադարձվում են կազմակերպություն:

20. Տնկանյութի խմբաքանակի հղման թիվը կազմելու և պիտակները լրացնելու համար օգտագործվում են տնկանյութի հետևյալ կարգերը, կարգերի ծածկագրերը, ծածկագրերն ու պիտակների գույները՝

Կարգը	Ծածկագիրը	Պիտակի գույնը
Ելակետային (նախահիմնային)	ՆՀՄ-PB	Սպիտակ՝ անկյունագծով անցնող մանուշակագույն շերտով
Հիմնային (սուպերէլիտա, էլիտա)	ՀՄ-BS	Սպիտակ
Հավաստագրված	ՀՄ1-C1	Կապույտ
Վերարտադրված	ՀՄ2-C2	Կարմիր

21. Մինչև արտաքին պիտակների տրամադրումը՝ կազմակերպությունը դրանց վրա տպագրում է հետևյալ տեղեկությունները՝

- 1) արտադրման վայրը.
- 2) արտադրողի անվանումը.
- 3) բուսատեսակը.
- 4) սորտը.
- 5) պատվաստակալի տեսակը.
- 6) կարգը.
- 7) տնկանյութի տարիքը.
- 8) տնկանյութի քանակը.
- 9) խմբաքանակի հղման թիվը:

22. Տնկանյութի յուրաքանչյուր փաթեթավորման ցանցի կամ պարկի համար տրամադրվում է 2 նույնական պիտակ՝ բացառությամբ կաչուն կամ չպատռվող պիտակների, որոնց օգտագործման դեպքում չի պահանջվում ներքին պիտակ: Պիտակներից

մեկը տեղադրվում է փաթեթավորման ցանցի կամ պարկի ներսում, իսկ մյուսն ամրացվում է արտաքին մակերեսին:

23. Հավաստագրման համար անհրաժեշտ ձևաթղթերն ու պիտակները հաշվառում, տրամադրում, չօգտագործված և վնասված ձևաթղթերն ու պիտակները դուրս է գրում ու ոչնչացնում կազմակերպությունը:

6. ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԿԱՐԳԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

24. Բազմամյա բույսերի ելակետային (նախահիմնային) տնկանյութի մայրուտներում մինչև երկու տարվա ընթացքում թույլատրվում է մայրուտների ընդլայնումը և վերանորոգումը՝ բազմացվող տնկանյութի կարգի պահպանմամբ:

25. Սերմնաբույսի վրա սորտի պատվաստման արդյունքում ստացված տնկանյութին շնորհվում է պատվաստացուից ցածր կարգ (հիմնային պատվաստացու + պատվաստակալ սերմնաբույս = հավաստագրված տնկանյութ):

26. Վեգետատիվ ճանապարհով բազմացված պատվաստակալի վրա պատվաստված սորտին շնորհվում է պատվաստակալից ցածր կարգ (հիմնային պատվաստացու հիմնային + պատվաստակալ հավաստագրված = վերարտադրված տնկանյութ):

27. Հատապտղատու մշակաբույսերի արմատակալված կտրոններին և անդալիսներին, ինչպես նաև ելակենու բեղիկներին շնորհվում է բազմացված մայր բույսի կարգից ցածր կարգ:

7. ՏՆԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԵՏԱՁՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

28. Հայտատուն պարտավոր է երաշխավորել տնկարանային դաշտերում ցանքաշրջանառությունը, մեկուսացման պահանջներն ու առավել վտանգավոր հիվանդություններից ու վնասատուներից զերծ լինելը:

29. Նորաստեղծ տնկարան հիմնելու դեպքում դաշտային հետազոտությունն իրականացվում է տնկարանի ստեղծման հաջորդ տարվանից՝ նախքան համապատասխան դաշտից տնկանյութի տեղափոխումը հաջորդ դաշտ, իսկ հատապտղային մշակաբույսերի

մայրուտների արտադրության համար դաշտային հետազոտությունն անցկացվում է տնկման տարում:

30. Մշակաբույսերի տնկարանային դաշտերի դաշտային հետազոտություններ կատարելու վերաբերյալ հայտը ներկայացվում է Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի հրամաններով սահմանված հայտի ձևի և կարգի համաձայն:

31. Տնկարանային տարածքների դաշտային հետազոտություններ կատարելու վերաբերյալ հայտը ներկայացվում է Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի հրամաններով սահմանված հայտի ձևի և կարգի համաձայն:

32. Կազմակերպությունը բույսի կենսաբանական առանձնահատկությամբ պայմանավորված վեգետացիայի տարբեր փուլերում իրականացնում է տնկարանային տարածքների ուսումնասիրություններ և դաշտային հետազոտությունների հիման վրա կազմում է տվյալ հայտի փորձարկման արդյունքների տեղեկանք՝ N 8 ձևին համապատասխան:

33. Տնկարանային տարածքների դաշտային հետազոտություններն իրականացնում են լիազոր մարմնի կողմից հավատարմագրված դաշտային հետազոտողները (ապրոբատորները)՝ հայտատուի հետ կնքված պայմանագրի հիման վրա, և տնկարանային տարածքների դաշտային հետազոտության վերաբերյալ N 3 ձևին համապատասխան հաշվետվությունը դաշտային հետազոտողի կողմից ներկայացվում է կազմակերպություն, ինչպես նաև ներկայացվում է տնկարանային դաշտի դաշտային հետազոտության արդյունքում կազմված ակտը՝ մշակաբույսով պայմանավորված N 4 ձևին կամ N 5 ձևին համապատասխան:

34. Տնկարանային դաշտերում դաշտային հետազոտողների կողմից իրականացվում է նաև բուսասանիտարական դաշտային հետազոտություն՝ վնասատուներով, հիվանդություններով, մոլախոտերով վարակվածության աստիճանը գնահատելու, ինչպես նաև կարանտինային օրգանիզմների առկայությունը պարզելու համար և դաշտային հետազոտողի կողմից կազմակերպություն է ներկայացվում դաշտային հետազոտության բուսասանիտարական հսկողության տեղեկանքը՝ N 6 ձևին համապատասխան:

35. Կարանտինային օրգանիզմների հայտնաբերման դեպքում տնկարանային դաշտի դաշտային հետազոտություն չի իրականացվում:

36. Հիվանդությունների և վնասատուների բնակվածության ախտանշանների դեպքում դաշտային հետազոտողը կարող է հողի կամ բուսական օրգանիզմների նմուշներ ներկայացնել լաբորատոր փորձաքննության, որոնց համար նախատեսված վճարումները կատարվում են հայտատուի կողմից:

37. Տնկարանային դաշտերում առկա միևնույն հողում վիրուս-փոխանցող նեմատոդների առկայության վերաբերյալ լաբորատոր փորձաքննությունն իրականացվում է երեք տարի պարբերականությամբ:

38. Տնկարանային դաշտերի նույնականացումն ապահովելու նպատակով տնկանյութ արտադրողը տնկումից հետո տնկանյութի յուրաքանչյուր խմբաքանակի համար ցուցանակ է տեղադրում տնկարանային դաշտի տեսանելի վայրում: Ցուցանակի վրա փակցվում է տնկանյութի տվյալ խմբաքանակի հղման թիվը՝ ապահովելով դրա անջրանցիկությունը: Տնկանյութ արտադրողը յուրաքանչյուր տնկարանային դաշտի համար ունենում է թղթապանակ (նշված տնկարանային դաշտի թիվը կամ անվանումը), որում պահվում է տնկանյութի յուրաքանչյուր խմբաքանակի համար առնվազն մեկ պիտակ: Պիտակները պետք է հասանելի լինեն դաշտային հետազոտողների համար:

39. Տնկանյութ արտադրողը և (կամ) դաշտային հետազոտողը հավաստագրվող տնկանյութի արտադրության համար օգտագործվող տնկանյութի խմբաքանակի հաշվառման մասին տեղեկություններում անճշտությունների և անհամապատասխանությունների հայտնաբերման դեպքում անմիջապես տեղեկացնում է կազմակերպությանը:

40. Կազմակերպությունը փորձարկման արդյունքների տեղեկանքի և տնկարանային դաշտերի հետազոտությունների ավարտից հետո ուսումնասիրում է դաշտային հետազոտությունների մասին հաշվետվությունները և հայտատուին տեղեկացնում տնկարանային դաշտի ընդունման կամ խոտանման մասին:

41. Հայտատուն մինչև դաշտային հետազոտությունների անցկացումը հաշվառված տնկանյութը հավաստագրման չներկայացնելու որոշման մասին պետք է տեղեկացնի կազմակերպությանը, որի կողմից տնկանյութի տվյալ խմբաքանակը հանվում է հաշվառումից:

8. ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄԸ

42. Տնկանյութի հավաստագրման մասին հայտը ներկայացվում է կազմակերպություն՝ գրանցված տնկանյութ արտադրողի կողմից:

43. Տնկանյութի խմբաքանակի հավաստագրման համար հայտը ներկայացվում է համաձայն N 9 ձևի: Հայտատուն տնկանյութի հավաստագրման մասին հայտը ներկայացնելու հետ միաժամանակ ներկայացնում է N 7 ձևին համապատասխան տնկանյութի նմուշառման հայտը:

44. Սույն կարգի N 7 ձևի համաձայն հայտի ներկայացումից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում կազմակերպության կողմից իրականացվում է տնկանյութի նմուշառում, գնահատում և անհրաժեշտության դեպքում (վիրուսների առկայության ախտանշանների դեպքում)՝ լաբորատոր փորձաքննություն:

45. Լիազոր մարմնի կողմից տնկարանային դաշտի դաշտային հետազոտության հաշվետվության, դաշտային հետազոտության ակտի, բուսասանիտարական հսկողության տեղեկանքի, տվյալ հայտի փորձարկման արդյունքների տեղեկանքի հիման վրա տնկանյութի խմբաքանակի հավաստագրման համար հայտը ներկայացնելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրվում է սերմերի տվյալ խմբաքանակի հավաստագիրը, եթե՝

1) կատարված դաշտային հետազոտությունների և դաշտային հետազոտության բուսասանիտարական հսկողության արդյունքում տնկանյութը համապատասխանում է տնկարանային արտադրության բնագավառում գործող տեխնիկական կանոնակարգերի, պետական չափորոշիչների և նորմատիվ իրավական այլ ակտերի պահանջներին.

2) տվյալ հայտի փորձարկման արդյունքներով հաստատվում է արտադրված տնկանյութի համապատասխանությունը տնկանյութի արտադրության բնագավառում գործող տեխնիկական կանոնակարգերի, պետական չափորոշիչների և նորմատիվ իրավական այլ ակտերի պահանջներին:

46. Սույն կարգի 45-րդ կետով սահմանված պահանջները չբավարարվելու դեպքում, հավաստագրի տրամադրումը մերժելու պարագայում, լիազոր մարմինը դրա մասին տեղեկացնում է հայտատուին՝ նշելով մերժման պատճառները, դրա մասին որոշման ընդունումից հետո երեք օրվա ընթացքում:

9. ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՈՒՄԸ, ՊԻՏԱԿԱՎՈՐՈՒՄԸ, ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ

47. Տնկանյութը հողից հանելուց հետո մաքրում են հողից և փոշուց (բացառությամբ փակ արմատային համակարգով իրացվող բույսերի տնկանյութի), տեսակավորում են ըստ տեսակի, սորտի, պատվաստակալի տեսակի, տարիքի և չափերի, կազմում են կապոցներ, որոնք տեղավորում են օդաթափանց կտորե ցանցի կամ ծակոտկեն պոլիէթիլենային պարկերի մեջ:

48. Զրագրկումից խուսափելու համար տնկիների արմատները փաթաթում են խոնավությունը լավ պահող նյութով, որը միաժամանակ կարող է կասեցնել միկրոօրգանիզմների կուտակումը և բակտերիալ հիվանդությունների զարգացումը:

49. Հավաստագրված տնկանյութի յուրաքանչյուր խմբաքանակ պիտակավորվում է անջրաթափանց և չպատռվող պիտակներով:

50. Պահպանման ժամանակ յուրաքանչյուր սորտի, կարգի խմբաքանակը պահեստավորվում է առանձին:

Ձև N 1

Հ Ա Յ Տ Ն _ _

ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՄԻ ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԽՄԲԱՔԱՆԱԿԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ ԱՆՑԿԱՑՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հայտատու _____
(անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

Հասցե _____
(«Վ մարզը, համայնքը, բնակավայրը)

Հեռախոսահամար _____ էլ. փոստի հասցե _____

Խնդրում եմ _____
(մշակաբույսի անվանումը) (սորտ, պատվաստակալ)

_____ կարգի տնկանյութի ----- հատ խմբաքանակին տրամադրել հղման

թիվ և դրանցից ստացված _____ կարգի տնկանյութի հավաստագրման գործընթաց անցկացնել:

Տնկարանային դաշտի գտնվելու վայրը _____

_____ հեկտար, նախորդ մշակաբույսը _____ :-

(մակերեսը)

Հայտատուն հավաստագրման գործընթաց սկսելու պարագայում պարտավորվում է կնքել պայմանագիր, ինչպես նաև հայտին կից ներկայացնել պահանջվող փաստաթղթերը, սահմանված կարգով և ամբողջ ծավալով կատարել հավաստագրում անցկացնելու հետ կապված բոլոր ծառայությունների (աշխատանքների) վճարումները:

Հայտատուն հաստատում է, որ բերված ամբողջ տեղեկությունը ճիշտ է:

Հայտատու՝ _____

(ստորագրություն)

Կ.Տ. _____

Լրացվում է «Գյուղատնտեսական հետազոտությունների և հավաստագրման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության աշխատակցի կողմից:

	օր	ամիս	տարի
1. Հայտի գրանցման ամսաթիվ՝	«__»	_____	20__ թ.
2. Մուտքի ծածկագիրը՝		N _____	
3. Փաստաթղթերի ստացականը կազմվել և հանձնվել է՝	«__»	_____	20__ թ.

Հավաստագրող մարմնի պատասխանատու՝ _____

(պաշտոն, անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

Ձև N 2

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ N __

ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՈՒՄ ԱՆՑԿԱՑՆԵԼՈՒ ԿԱՄ ՄԵՐԺԵԼՈՒ ԵՎ ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԽՄԲԱՔԱՆԱԿԸ ՀԱՇՎԱՌԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«__» _____ 20__ թ.

օր ամիս տարի

Քննարկելով _____ կողմից

(անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

«__» _____ 20__ թ. ներկայացված N _____ հայտը, որով ներկայացվել է _____

(մշակաբույսի անվանումը)

_____ կարգի _____ տնկանյութի, որը աճեցվում է
(բուսաձևը (տորտ), պատվաստակալ) (ծավալը, հատ)

_____ (ՀՀ մարզը, համայնքը, բնակավայրը)

գտնվող տնկարանի __ __ հեկտար տարածքում, հավաստագրում անցկացնելու վերաբերյալ հայտը

«Գյուղատնտեսական հետազոտությունների և հավաստագրման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը որոշում է ընդունում՝ _____
(1. անցկացնել հավաստագրում, կամ 2. մերժել)

1. _____
(որոշելու համար համապատասխանությունը (նորմատիվային փաստաթղթերի անվանումը) պահանջներին)

2. _____
(ձևակերպել մերժման պատճառը)
_____
(ձևակերպել մերժման պատճառը)

Ձեր կողմից ներկայացված _____
(մշակաբույսի անվանումը, սորտը, պատվաստակալը)

կարգի _____-տնկանյութի խմբաքանակի հաշվառման համարն է _____ :

«Գյուղատնտեսական հետազոտությունների և հավաստագրման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝ _____
(ստորագրությունը, անունը ազգանունը)

Ձև N 3

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ N __

ՏՆԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Դաշտային հետազոտող _____
(անուն, ազգանուն, վկայագրի N)

Հասցե _____
(<< մարզը, համայնքը, բնակավայրը)

Հեռախոսահամար _____ էլ. փոստի հասցե _____

Տեղեկացվում է, որ _____
(տնկարանային տարածքի գտնվելու վայրը՝ քաղաք, գյուղ, մարզ, փողոց)

_____ հեկտար _____
(մակերեսը) (մշակաբույսի անվանումը) (սորտ, հիբրիդ)

_____ տնկարանային տարածքում իրականացվել է դաշտային
(տնկարանային արտադրության հերթագայությունը)
հետազոտություն՝ բույսի վեգետացիայի ընթացքում աճի և զարգացման _____
_____ փուլ(եր)ում:

Տնկարանային տարածքի հակիրճ բնութագիրը _____
_____
_____
_____

Դաշտային հետազոտող՝ _____
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

Ամսաթիվ՝ _____ «__» _____ 20__ թ.

Ձև N 4

Ա Կ Տ Ն _ _

ՊՏՂԱՏՈՒ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ

«__» _____ 20__ թ.
օր ամիս տարի

Ապրոքատոր _____
(անուն, ազգանուն, վկայագրի N)

_____ ներկայությամբ կատարեց
(հայտատուի անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

_____ գտնվող
(<< մարզ, համայնք, բնակավայր)

պտղատու տեսակների տնկանյութի դաշտային հետազոտություն:

Դաշտային հետազոտության արդյունքները

Տնկարանային տարածքում աճեցվող պտղատու տեսակները _ _ _ (տնկի հազար հատ)

Դաշտային հետազոտողի որոշումը և առաջարկությունները _____

_____

_____

_____

_____

Հայտատու՝ _____
(ստորագրություն)

Ապրոբատոր՝ _____
(ստորագրություն)

Ձև N 5

Ա Կ Տ Ն _ _

ՀԱՏԱՊՏՐԱՏՈՒ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ

«_ _» _____ 20__ թ.
օր   ամիս   տարի

Ապրոբատոր _____
(անուն, ազգանուն, վկայագրի N)

_____ ներկայությամբ
(հայտատուի անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

կատարեց _____ գտնվող
(«Ն մարզ, համայնք, բնակավայր)

հատապտղատու տեսակների տնկանյութի դաշտային հետազոտություն:

Դաշտային հետազոտության արդյունքները

Տնկարանում աճեցվող հատապտղատու տեսակները _____ քանակով:

Մշակաբույսը	Սորտը	Տարածքը (հեկտար)	Ելանյութի ծագումը և կենսաբանական դասը	Ընդամենը քանակը (հազար հատ)
1	2	3	4	5

Դաշտային հետազոտողի որոշումը և առաջարկությունները _____
 _____
 _____
 _____

Հայտատու՝ _____
 (ստորագրություն)

Ապրոբատոր՝ _____
 (ստորագրություն)

Ձև N 6

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք N __

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ

«__» _____ 20__ թ.
 օր   ամիս   տարի

Դաշտային հետազոտող _____
 (անուն, ազգանուն, վկայագրի N)

_____ ներկայությամբ
 (հայտատուի անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

կատարեց _____ գտնվող
 (ՀՀ մարզ, համայնք, բնակավայր)

_____ կարգի
 (մշակաբույսի անվանումը)   (սորտ, պատվաստակալ)

տնկարկների բուսասանիտարական հետազոտություն:

Ընդամենը հետազոտված բույսերի քանակը (հատ)	Վիրուսային, վիրուսանման հիվանդությունների ախտանիշներով բույսերի քանակը (հատ)	Այլ վտանգավոր հիվանդությունների ախտանիշներով բույսերի քանակը (հատ)
1	2	3

Վիրուսային և վիրուսանման հիվանդություններով վարակվածությունը %

Այլ վտանգավոր հիվանդություններով վարակվածությունը %

Վնասվածությունը վնասատուներով %

Վարակաբանության լաբորատորիայի ներկայացուցչի որոշումը

Հայտատու՝
(ստորագրություն)

Դաշտային հետազոտող՝
(ստորագրություն)

Ձև N 7

ՀԱՅՏ N __

ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ՆՄՈՒՇԱՌՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«__» 20__ թ.
օր   ամիս   տարի

Հայտատու
(անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

Հասցե
(«Վ» մարզը, համայնքը, բնակավայրը)

Հեռախոսահամար էլ. փոստի հասցե

Խնդրում եմ
(մշակաբույսի անվանումը)
(տորտ, պատվաստակալ)

կարգի տնկանյութի ----- հատ խմբաքանակից իրականացնել նմուշառում, գնահատում (անհրաժեշտության դեպքում՝ լաբորատոր փորձաքննություն):

Հայտատու՝ _____
(ստորագրություն)

Կ.Տ. _____

Լրացվում է «Գյուղատնտեսական հետազոտությունների և հավաստագրման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության աշխատակցի կողմից:

1. Հայտի գրանցման ամսաթիվ՝ «__» _____ 20__ թ.
2. Մուտքի ծածկագիրը՝ N _____
3. Փաստաթղթերի ստացականը կազմվել և հանձնվել է՝ «__» _____ 20__ թ.

Հավաստագրող մարմնի պատասխանատու՝ _____

(պաշտոն, անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

Ձև N 8

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք N __

Հ Ա Յ Տ N __ - Ի Փ Ո Ր Ձ Ա Ր Կ Մ Ա Ն Ա Ր Դ Յ ՈՒ Ն Ք Ն Ե Ր Ը

	Չափը	Վիճակը
1. Արմատային համակարգ՝	☐ Թերզարգացած ☐ Միջին զարգացվածության ☐ Ջարգացած	☐ Թերզարգացած ☐ Միջին զարգացվածության ☐ Ջարգացած
2. Վերգետնյա զանգված՝	☐ Թերզարգացած ☐ Միջին զարգացվածության ☐ Ջարգացած	☐ Թերզարգացած ☐ Միջին զարգացվածության ☐ Ջարգացած
3. Վնասատուներ՝	☐ Առկա են ☐ Բացակայում են	
<i>Եթե առկա են, ապա ինչպիսի՝ _____</i>		
---		
4. Հիվանդություններ՝	☐ Առկա են ☐ Բացակայում են	
<i>Եթե առկա են, ապա ինչ՝ _____</i>		
---		
5. Կարանտին օբյեկտներ՝	☐ Առկա են ☐ Բացակայում են	

Եթե առկա են, ապա ինչ -----

—

6. Մեխանիկական վնասվածքներ՝ Առկա են Բացակայում են

7. Այլ մեկնաբանություններ -----

«Գյուղատնտեսական հետազոտությունների
և հավաստագրման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝ -----
(ստորագրությունը, անունը ազգանունը)

Ձև N 9

Հ Ա Յ Տ Ն _ _

**ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԽՄԲԱՔԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Հայտատու -----
(անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

Հասցե ----- Հեռախոս ----- Էլ-փոստ -----
(քաղաք, գյուղ, մարզ, փողոց, տուն) (ֆորմատը՝ 0xx xxx xxx)

Խնդրում եմ -----
(մշակաբույսի անվանումը) (տորտ, պատվաստակա)

----- կարգի տնկանյութի ----- հատ խմբաքանակին տրամադրել
հավաստագիր:

Հավաստագրման ներկայացվող տնկանյութի հավաքման տարին -----
----- :

Հայտատու՝ -----
(ստորագրություն)

Կ.Տ. -----

Լրացվում է «Գյուղատնտեսական հետազոտությունների և հավաստագրման կենտրոն»
պետական ոչ առևտրային կազմակերպության աշխատակցի կողմից:

1. Հայտի գրանցման ամսաթիվ՝ «_ _» _ _ 20_ _ թ.

2. Մուտքի ծածկագիրը՝

3. Փաստաթղթերի ստացականը կազմվել և հանձնվել է՝

N _____

« ___ » _____ 20__ թ.

Հավաստագրող մարմնի պատասխանատու՝ _____

(պաշտոն, անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

Ձև N 10

Հ Ա Յ Տ N _ _

**ՊՏՂԱՏՈՒ ԿԱՄ ՀԱՏԱՊՏՂԱՏՈՒ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԽՄԲԱՔԱՆԱԿԻ
ՊԻՏԱԿՆԵՐ ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

« ___ » _____ 20__ թ.

օր   ամիս   տարի

Հայտատու _____

(անունը, ազգանունը կամ իրավաբանական անձի անվանումը)

Հասցե _____

(<< մարզը, համայնքը, բնակավայրը)

Հեռախոսահամար _____

Էլ. փոստի հասցե _____

Խնդրում է տրամադրել _____

(մշակաբույսի անվանումը)

(տորտ, պատվաստակալ)

կարգի տնկանյութի _____

(հասակը, տորտը)

N _____ խմբաքանակի

_____ պիտակներ _____

(քանակը, հատ)

(թիվը, տեսակը, պիտակների համարները)

Հայտատու՝ _____

(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ**

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ